

Trestní právo

Ing.Mgr. Tomáš Klusák

Obsah přednášky

- Trestní právo hmotné
- Trestní právo procesní
- Soudnictví ve věcech mládeže

Trestní právo

- Prameny:
  - Ústava, LZPS
  - Trestní zákoník
  - Trestní řád
  - O soudnictví ve věcech mládeže
- Účelem je chránit společnost před jednání pro společnost nebezpečným
- Princip subsidiarity trestní represe a ultima ratio trestního práva
- Funkce TPH : ochranná, regulativní, preventivní, represivní

Trestní právo hmotné

- Úprava v TZ
- Upravuje podmínky tr. odpovědnosti
- Stanoví zejména:
  - Co je to trestný čin
  - Jaký trest lze za něj uložit
- TZ část

obecná

zvláštní

TPH

- Jen trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit.
- Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

○ Trestné činy

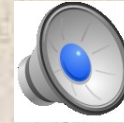

přečin

zločin

Trestný čin

- Prvky TČ:
  - Objekt (zájmy chráněné TZ)
  - Objektivní stránka (jednání x následek x PS)
  - Subjekt (F.O. splňující věk, přičetnost)
  - Subjektivní stránka (úmysl x nedbalost)
(Vražda)
Př. Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

Okolnosti vylučující protiprávnost

- Krajní nouze (odvrácení nebezpečí)
- Nutná obrana (odvrácení útoku)
- Svolení poškozeného (nelze usmrtit nebo ublížit na zdraví, Př. transplantace)
- Oprávněné použití zbraně (policisté)
- Přípustné riziko (při výkonu povolání, př. lékař)

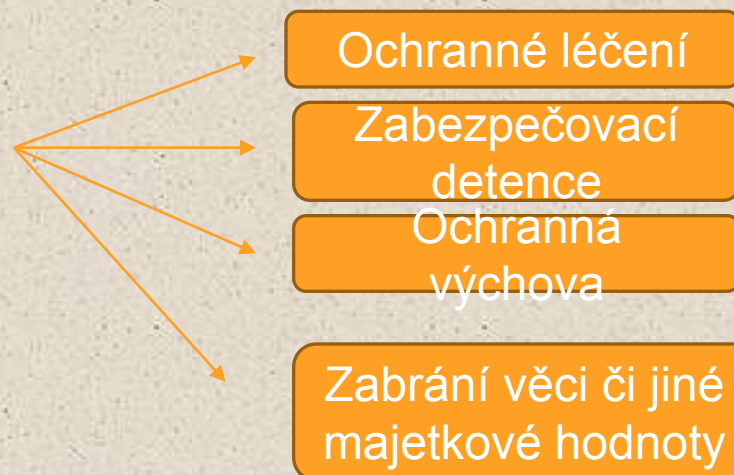

Právní následky TO

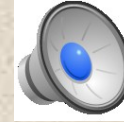
- Trest (uložen soudem na základě zákona)
  - Účelem je ochrana společnosti
  - Funkce represivní, preventivní, ochranná, výchovná

○ Ochranná opatření

Tresty

- odnětí svobody,
- domácí vězení,
- obecně prospěšné práce,
- propadnutí majetku,
- peněžitý trest,
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- zákaz činnosti,
- zákaz pobytu,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání,
- ztrátu vojenské hodnosti,
- vyhoštění.

Trestní právo procesní

- Upravuje trestní řízení
- Postup orgánů činných v trestním řízení, aby TČ byly náležitě zjištěny a pachatelé podle zákona potrestáni
- Vybrané zásady trestního řízení:
  - Zásada stíhání jen ze zákonných důvodů
  - Zásada přiměřenosti
  - Zásada obžalovací
  - Zásada vyhledávací
  - Zásada veřejnosti
  - Zásada presumpce nevinny

Subjekty trestního řízení

- STŘ:
  - OČTŘ
  - Obviněný
  - Obhájce
  - Poškozený
  - Zúčastněná osoba
  - Orgán SPOD
- Osoba proti níž se řízení vede
  - Podezřelý (bez sdělení obvinění)
  - Obviněný (sdělení obvinění)
  - Obžalovaný (nařízeno hlavní líčení)
  - Odsouzený (odsuzující rozsudek)

Stadia TŘ

- Přípravné řízení
- Předběžné projednání obžaloby
- Hlavní líčení
- Odvolací řízení
- Vykonávací řízení

Rozhodnutí

- Rozsudek (nejdůležitější část výrok o vině a trestu)
- Trestní příkaz (bez nařízení jednání)
- Usnesení (otázky spíše procesní)

Opravné prostředky:

- Odvolání, stížnost, odpor (řádné OP)
- Obnova řízení, dovolání, stížnost pro porušení zákona (mimořádné OP)

Mladiství

- Zákon o soudnictví ve věcech mládeže
  - Vztahuje se na děti do 15 let (nejsou trestně odpovědné)
  - Mladistvé (15-18)
    - TČ se nazývá provinění
    - Mladiství musí mít obhájce
    - Trest se nazývá opatření
- Účinná lítost ---zánik trestnosti
  - Trestnost činu, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, spáchaného mladistvým zaniká, jestliže mladistvý po spáchání činu
    - a) dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek,
    - b) svým chováním projevil účinnou snahu po nápravě a
    - c) čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

Opatření

○ Opatření

výchovná

ochranná

trestní

○ Při splnění podmínek je možnost upustit od uložení trestního opatření

Výchovná opatření

- dohled probačního úředníka
  - Sledování, kontrola, odborné vedení
- probační program
  - K rozvíjení sociálních a osobnostních stránek
- výchovné povinnosti
  - Podrobení se léčení ze závislosti
- výchovná omezení
  - Nestýkání se s určitými osobami
- napomenutí s výstrahou

Ochranná opatření

- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty
- ochranná výchova

Trestní opatření

- obecně prospěšné práce
- peněžitě opatření
- peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
- zákaz činnosti
- vyhoštění
- domácí vězení
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněně odsouzení)
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem
- odnětí svobody nepodmíněně

Děti mladší 15 let

- Čin jinak trestný
- Soud pro mládež činí opatření potřebná k jeho nápravě
- Jednání s vyloučením veřejnosti
- Nevede se trestní řízení, ale postup dle pravidel OSŘ

Opatření

- výchovnou povinnost
- výchovné omezení
- napomenutí s výstrahou
- zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče
- dohled probačního úředníka
- ochrannou výchovu
- ochranné léčení

Otázky???

Děkuji za pozornost

Literatura

- TOMANCOVÁ, SCHELLE K., SCHELLEOVÁ, I., HYNŠT, A.: *Základy práva (nejen) pro školy*. Jaroslava Tomancová a kolektiv. 1. vyd. Boskovice: ALBERT, 2007. 360 s. Právo. ISBN 80-73-26-110-3
- Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2003 zákon o soudnictví ve věcech mládeže ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 trestní řád ve znění pozdějších předpisů